

Direktiv om privata enmansbolag (SUP-bolag) (SUP- 2013/14:FPM82)

Justitiedepartementet

2014-05-08

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 212

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om privata enmansbolag med begränsat ansvar

Sammanfattning

Europeiska kommissionen har lämnat ett förslag till ett direktiv om privata enmansbolag med begränsat ansvar.

Målet med direktivet är att möjliggöra grundandet av privata enmansbolag med begränsat ansvar, så kallade SUP-bolag. Bolagsformen ska följa samma regler i hela EU i vissa frågor. Direktivförslaget innehåller också vissa bestämmelser som ska tillämpas även på andra enmansbolag än SUP-bolag.

Regeringen är positiv till åtgärder som syftar till att underlätta för personer att etablera och driva bolag på den inre marknaden. Regeringen anser emellertid att det finns vissa oklarheter i förslaget som närmare behöver klargöras. Exempelvis finns det frågetecken kring bestämmelserna om kapitalskydd.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Genom direktivet 2009/102/EG om enmansbolag med begränsat ansvar harmoniserades vissa bestämmelser rörande bolag med en enda bolagsman i avvakten på en samordning inom EU. Direktivet omfattar svenska aktiebolag.

Europeiska kommissionen (kommissionen) lämnade 2008 ett förslag till en förordning om ett europeiskt privat aktiebolag, *Societas Privata Europaea*, (SPE-bolag). Kommissionen ansåg att företagen borde få en möjlighet att använda sig av samma europeiska bolagsform i hela EU utan ett avsevärt och

orimligt stort ingrepp i medlemsstaternas lagstiftning. För ett antagande i rådet krävdes ett enhälligt beslut av medlemsstaterna. Under 2013 drog kommissionen tillbaka förslaget eftersom det inte var möjligt att nå en kompromiss som samtliga medlemsstater kunde acceptera.

I april 2014 lämnades förslaget till ett direktiv om privata enmansbolag med begränsat ansvar, *Societas Unius Personae*, (SUP-bolag). Ett SUP-bolag ska ha en enda andel som enligt huvudregeln innehas av en och samma person. Det ska dock inte vara någon ny europeisk associationsform utan en nationell bolagsform som grundas och drivs i enlighet med harmoniserade bestämmelser som gäller i alla medlemsstater. Kommissionen menar att bestämmelserna om registreringsförfarandet utgör den viktigaste delen av förslaget, eftersom detta förfarande är en viktig förutsättning för att det ska bli lättare för ett företag att etablera ett dotterbolag i ett annat land än hemlandet.

Direktivet ersätter direktiv 2009/102/EG om enmansbolag och ändrar förordningen 1024/2012 för att det ska bli möjligt att använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

Förslaget är daterat den 10 april 2014.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Allmänna bestämmelser för samtliga enmansbolag

Vissa allmänna bestämmelser i direktivförslaget ska tillämpas på såväl SUP-bolag som på andra nationella enmansaktiebolag. Bland annat finns bestämmelser om offentliggörande när ett bolags andelar samlas hos en enda person. Vidare föreskivs att ett avtal mellan den enda bolagsmannen och bolaget ska redovisas skriftligen.

1.2.2 Bildande och organisation av ett SUP-bolag

Ett SUP-bolag ska kunna bildas antingen från grunden av en fysisk eller juridisk person eller genom omvandling från ett privat bolag med begränsat ansvar etablerat i någon av medlemsstaterna. Endast ett SUP-bolag ska få använda beteckningen ”SUP-bolag”.

Förslaget innehåller bestämmelser om bolagsmannens befogenhet att fatta beslut, ledningsorganets arbetssätt och SUP-bolagets företrädare gentemot tredje part.

1.2.3 Registreringsförfarande för ett SUP-bolag

Medlemsstaterna ska ha ett elektroniskt registreringsförfarande (online-registrering) för SUP-bolag. Stiftaren ska inte behöva infinna sig fysiskt hos registreringsmyndigheten.

Direktivförslaget innehåller en uttömmande förteckning över de handlingar och uppgifter som får krävas för registrering av ett SUP-bolag. En standardmall för bolagsordningen ska användas vid online-registrering.

Kommissionen ska genom genomförandeakter anta dels mallen som ska användas vid registrering, dels mallen för bolagsordningen.

Registreringen av ett SUP-bolag ska ske senast tre arbetsdagar efter det att registreringsmyndigheten mottagit all nödvändig dokumentation.

Endast en aktie ska få finnas i ett SUP-bolag. Aktiekapitalet ska vara minst en euro eller – i de medlemsstaterna som inte har euron som valuta – minst en enhet av den nationella valutan. Medlemsstaterna ska inte få uppställa krav på högre aktiekapital, däremot ska bolaget självt kunna välja att ha ett högre aktiekapital eller en bunden reservfond.

1.2.4 Borgenärsskyddet vid utdelning i ett SUP-bolag

För att ett SUP-bolag ska kunna ge utdelning till den enda bolagsmannen krävs att bolaget efter utdelningen har tillräckliga tillgångar för att täcka sina åtaganden.

Dessutom måste ledningsorganet upprätta och offentliggöra ett solvensintyg innan utdelningen kan ske.

1.2.5 Sanktioner och upphörande av ett SUP-bolag

Medlemsstaterna ska föreskriva lämpliga sanktioner vid överträdelse av bestämmelserna.

Om ett SUP-bolag inte längre uppfyller kraven i direktivet måste SUP-bolaget antingen omvandlas till en annan bolagsform eller upplösas. Om så inte sker ska den nationella myndigheten kunna upplösa bolaget.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Reglerna om aktiebolag finns huvudsakligen i aktiebolagslagen (2005:551).

Vissa allmänna bestämmelser i direktivförslaget tar sikte på såväl SUP-bolag som andra nationella enmansaktiebolag. I sak överensstämmer dessa bestämmelser med de bestämmelser som hittills funnits i EU:s tolfte bolagsrättsliga direktiv och som sedan tidigare är genomförda i svensk rätt. I dessa delar kommer direktivet således sannolikt inte ha några effekter på gällande svenska regler.

Direktivets övriga delar kan genomföras antingen genom ändringar i bestämmelser som rör privata enmansbolag så att alla dessa bolag drivs som och går under beteckningen SUP-bolag, eller genom att införa SUP-bolag som en separat bolagsform som finns parallellt med andra bolagsformer. Det senare alternativet ligger troligen närmast tillhands för svensk del. Direktivet

kräver i så fall inte några ändringar i gällande svenska regler om t.ex. privata aktiebolag men kommer att föranleda särskilda nya regler om SUP-bolag.

2013/14:FPM82

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

I kommissionens konsekvensanalys, SWD(2014) 124, konstateras att endast ett fåtal små och medelstora företag investerar och etablerar dotterbolag utomlands. Denna låga investeringsnivå beror på en rad olika faktorer, bland annat på skillnaderna mellan nationella bestämmelser och på brister i förtroendet för utländska företag. De företag som önskar verka i andra länder väljer ofta att etablera ett helägt dotterbolag.

Det övergripande målet för EU:s initiativ är att främja entreprenörskap genom att underlätta för entreprenörer, särskilt för små och medelstora företag, att starta företag utomlands. Detta i syfte att stimulera tillväxt, sysselsättning och innovation inom EU. Det specifika målet med förslaget är att minska kostnaderna för att starta och driva dotterbolag i utlandet. Harmoniserade bolagsrättsliga regler rörande etablering av SUP-bolag kommer att leda till kostnadsbesparingar för företag.

Direktivet kan väntas medföra kostnader för Bolagsverket med hänsyn bland annat till registreringsförfarandet och omvandlingsförfarandet. Bolagsverkets verksamhet är avgiftsfinansierad. Direktivet väntas inte påverka statsbudgeten.

IMI-systemet ska användas varför direktivet kan väntas påverka unionens budget i liten omfattning.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till åtgärder som syftar till att underlätta för personer att etablera och driva bolag på den inre marknaden. Sverige bör därför bejaka de intentioner som ligger bakom initiativet från kommissionen.

Regeringen ser även positivt på att IMI-systemet används för att underlätta det administrativa samarbetet mellan myndigheter i medlemsstaterna.

Det finns dock flera oklarheter i förslaget, t.ex. när det gäller vilken nationell lagstiftning som får respektive ska tillämpas liksom eventuell påverkan på medlemsstaternas nationella arbetsmarknadsmodeller. Regeringen anser att dessa frågor behöver klargöras.

Det är även viktigt att reglerna som syftar till att skydda borgenärer utformas på ett lämpligt sätt och att det inte lämnas utrymme för kringgående av sådana skyddsregler. Förslagets bestämmelser om kapitalskydd behöver analyseras närmare. Vidare bör säkerställas att arbetstagares rätt till inflytande inte påverkas negativt av förslaget.

Regeringen kan initialt se vissa svårigheter med dels kommissionens rätt att besluta om mallar för registreringen respektive för bolagsordningen, dels omvandlingen från ett privat enmansbolag till ett SUP-bolag.

Kommissionen åberopar artikel 50 i fördraget om EU:s funktionssätt (FEUF) som rättslig grund för förslaget, samma grund som användes vid antagandet av direktivet 2009/102 om enmansbolag. Det behöver närmare analyseras om artikel 50 FEUF är tillämplig som rättslig grund också i ett fall som detta, när det är fråga om en ny bolagsform.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas inställning till förslaget är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Synpunkter på förslaget inhämtas för närvarande. Svar ska vara departementet tillhanda senast den 30 maj 2014.

Bland de svar som redan inkommit kan följande nämnas. *Småföretagarnas Riksförbund* menar att förslaget om en enklare företagsform är ett steg i rätt riktning. Även *Företagarna* välkomnar kommissionens initiativ. *LO*, *TCO* och *Saco* anser att det är viktigt att underlätta framväxten av små och medelstora företag, men ur facklig synvinkel är frågorna om arbetstagarinflytandet viktiga. *LO* anser att förslaget strider med subsidiaritetsprincipen och även *TCO* ställer sig frågande till förslagets förenlighet med denna princip.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen åberopar artikel 50 i FEUF. Tillämpningen av artikel 50 innebär att Europaparlamentet och rådet ska utfärda direktiv för att förverkliga etableringsfriheten. Kommissionen hänvisar särskilt till Europaparlamentets, rådets och kommissionens skyldighet att enligt artikel 50.2 f gradvis avveckla hinder i fråga om de villkor som gäller för att etablera ett dotterbolag.

Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel 294 FEUF, dock efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén.

Kommissionen anför om förslaget till direktiv att det är förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom EU-åtgärder är nödvändiga för att undanröja nationella hinder och begränsningar som företag möter när de vill bedriva verksamhet inom hela EU. Kommissionen anser att den rådande situationen visar att problemet inte kan lösas helt på nationell nivå och att situationens gränsöverskridande karaktär kräver en gemensam ram för att underlätta för företag att etablera sig.

Kommissionen anser att förslaget även överensstämmer med proportionalitetsprincipen. Förslaget är lämpligt och det går inte utöver det som är nödvändigt för att på ett tillfredsställande sätt uppnå de fastställda målen.

Även regeringens bedömning är att förslaget till direktiv är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Målet att undanröja nationella hinder och begränsningar vid etablering av enmansbolag kan bättre uppnås på unionsnivå än på medlemsstatsnivå. Regeringen accepterar också kommissionens bedömning att förslaget inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandlingarna kommer att inledas i rådet i maj 2014, i arbetsgruppen för bolagsrätt.

4.2 Fackuttryck/termer

-